

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC)

Development of the College Management Model under Office of the Vocational Education Commission Based on the Balanced Scorecard (BSC) Concept.

สุนันทา สังขทัต (Sunanta Sangkatat) * จอมพงศ์ มงคลวนิช (Jomphong Mongkhonvanit) **

บุญเลิศ ไพรินทร์ (Boonleart Pailindra) ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยบนพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงระบบ และการบริหารตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) 2) ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) 3) ตรวจสอบและสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) 4) ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC)

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 340 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลคือผู้อำนวยการสถานศึกษา การพิจารณารูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ใช้รูปแบบสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง และแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักการบริหารโดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ด้วยวิธีสกัดองค์ประกอบ PCA และการหมุนแกนปัจจัยหลักด้วยวิธีแวนเดอร์คัมและ การสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) มิติด้านผู้เรียน 2) มิติด้านกระบวนการภายใน 3) มิติด้านการเงิน และ 4) มิติด้านการเรียนรู้และการเติบโต โดยมีการบริหารจัดการเชิงระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ ทั้ง 4 องค์ประกอบ
2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบคือ 1) มิติด้านผู้เรียน 2) มิติด้านกระบวนการภายใน 3) มิติด้านการเงิน และ 4) มิติด้านการเรียนรู้และการเติบโต โดยมีการบริหารจัดการเชิงระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ ทั้ง 4 องค์ประกอบ ซึ่งมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย

คำสำคัญ การบริหาร, สถานศึกษา, อาชีวศึกษา, Balanced Scorecard

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม

*** อาจารย์ประจำวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

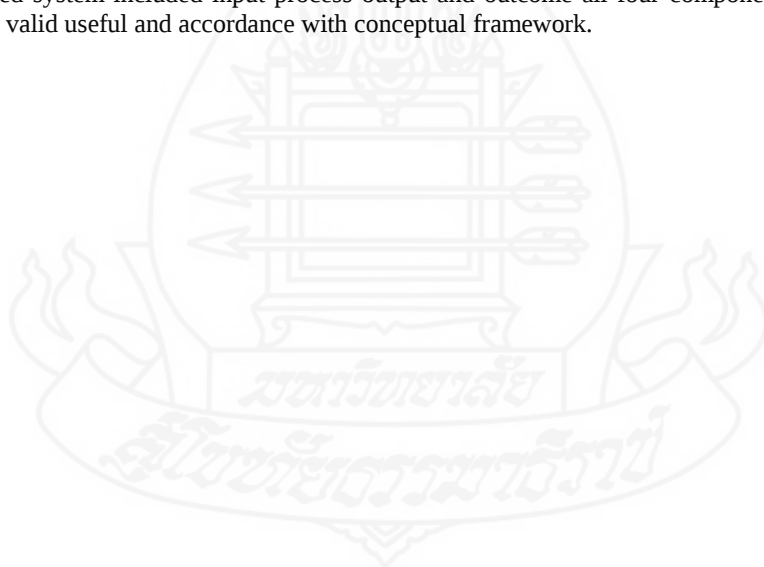
Abstract

The purpose of this research was to develop the college management model under Office of the Vocational Education Commission Based on the Balanced Scorecard (BSC) concept through descriptive research. The research procedures were consisted of four stages as follows, 1) studying by reviewing and synthesizing literature academic articles and research papers. Analyzing data to specify research conception based on the system approach management and Balanced Scorecard (BSC) concept, 2) studying and analyzing probability for the factor of the college management model under Office of Vocational Education Commission Based on the Balanced Scorecard (BSC) concept, 3) checking and making Office of the Vocational Education Commission Based on the Balanced Scorecard (BSC) concept, 4) checking the appropriate the college management model under Office of the Vocational Education Commission Based on the Balanced Scorecard (BSC) concept. The samples were taken from college administrators under Office of the Vocational Education Commission about 340 exact number. The respondents were the college directors. The instruments for collecting the data were questionnaire, semi-structural interview and checklist form. The statistic for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, factory analysis by principal component analysis method and varimax rotation and in-dept interviews.

The results of this research revealed that.

1. Components of the college management model under Office of the Vocational Education Commission Based on the Balanced Scorecard (BSC) concept consisted of four components which were 1) Customer perspective 2) Internal process perspective 3) Finances perspective and 4) Learning and growth perspective with managed system included input process output and outcome all four components.

2. The college management model under Office of the Vocational Education Commission Based on the Balanced Scorecard (BSC) concept consisted of four components which were 1) Customer perspective 2) Internal process perspective 3) Finances perspective and 4) Learning and growth perspective with managed system included input process output and outcome all four components which were found appropriate, valid useful and accordance with conceptual framework.

Keywords: Administration, College, Vocational, Balanced Scorecard

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม

*** อาจารย์ประจำวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษาก็คือการสร้างกำลังคนให้มีคุณภาพ มีสมรรถนะที่จะรองรับการพัฒนาประเทศ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อพัฒนาสังคมไทย ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพื่อมุ่งสร้างผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้ตอบสนอง ความต้องการของตลาดแรงงาน พัฒนาเศรษฐกิจความเจริญก้าวหน้า และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ ทั้งนี้การจัดการด้านอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นองค์กรหลักในการผลิตพัฒนา กำลังคนด้านวิชาชีพได้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระตอบสนองความต้องการ กำลังคนในสถานประกอบการได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) แต่เนื่องจากการพัฒนากำลังคนสาย อาชีวศึกษาของประเทศยังมีปัญหา มีผลทำให้การจัดการอาชีวศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนสาย ปฏิบัติการในสถานประกอบการ ผู้เรียนสายอาชีพมีจำนวนน้อยลงเพราะทัศนคติและค่านิยมในการเรียนอุดมศึกษาทำให้ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานส่วนใหญ่ตามที่ต้องการตาม ที่ตลาดแรงงาน ต้องการ เลือกที่จะเรียนต่อระดับสูงขึ้น จึงมีผลกระทบต่อการผลิตมีจำนวนลดลงทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลน กำลังคนของตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551) นอกจากนี้กำลังคนที่ผลิตได้เป็นผู้ใช้ เทคโนโลยีมากกว่าเป็นผู้ผลิตเทคโนโลยี คุณภาพด้านสมรรถนะพื้นฐานและวิชาชีพที่จำเป็นในการทำงานของผู้เรียน อาชีวศึกษาจากสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาบางแห่งไม่เป็นที่ยอมรับจากสถานประกอบการ ทั้งนี้สาเหตุมาจาก ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา ประกอบกับภาพลักษณ์ในการใช้ความรู้ความสามารถในการทะเลาะวิวาท ของผู้เรียนอาชีวศึกษาบางกลุ่ม ส่งผลต่อทัศนคติและการยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ทำให้แนวโน้ม ของผู้เรียนอาชีวศึกษาลดลง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551)

ปัญหาของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาและนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐก่อให้เกิดการปฏิรูปการจัดการ อาชีวศึกษา เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาก่อเกิดประสิทธิภาพ ผลิตและพัฒนากำลังคนภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานใน ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค ทั้งนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 15-18) ได้สรุปมาตรการในการ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ มีสมรรถนะและความรู้ ความสามารถ ดังนั้นสถานศึกษาอาชีวศึกษาจึงเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจต่าง ๆ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็น เลิศ เพื่อไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สถานศึกษาอาชีวศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ การบริหารจัดการเพื่อให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ผู้เรียน ตลอดจน ชุมชน สังคม ผู้มีส่วนได้ส่วน เสียทุกคน โดยสถานศึกษาจะต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมในด้านงบประมาณ ทรัพยากร วัสดุ เทคโนโลยี บุคลากร สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมี คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด มีกระบวนการจัดการโดยใช้แนวคิดเชิงระบบ (System Approach) (อรุณ จันทวานิช, 2547 : 4-15)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ดังนั้นการบริหารจัดการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารจะต้องมีรูปแบบ (Model) ในการบริหารให้เหมาะสมกับสภาพบริบทและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านผู้เรียน และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบให้ครบถ้วนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาตอบสนองความต้องการในทุก ๆ ด้านอย่างสมดุล องค์ประกอบของการบริหารได้แก่ ด้านการเงิน ด้านกระบวนการทำงาน ด้านการเรียนรู้และการเติบโต และด้านผู้เรียน ซึ่งเป็นการบริหารอย่างสมดุลย์และครบถ้วนในทุกๆ ด้าน หรือเรียกว่า Balanced Scorecard (BSC) โดยกำหนดมุมมองในด้านการบริหารต่างๆ ที่ครอบคลุมการบริหารจัดการทั้งในด้านบริหาร งานวิชาการ การเงิน บุคลากร และอื่น ๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนอันจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาที่ต้องการให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนมีคุณภาพมีคุณลักษณะพึงประสงค์ และการบริหารงานของสถานศึกษาเติบโตอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC)

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้บริหารที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็น มีเกณฑ์ในการคัดเลือกโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้บริหารที่ใช้หลักการบริหารตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) และเอกชน จำนวน 9 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำแนวคิดที่มาจากความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผนวกกับแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อสรุปเป็นกรอบแนวคิดและข้อควรคำนึงในแบบสอบถาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 คือผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้บริหารตรวจสอบวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องและความตรงของเนื้อหา (IOC : index of Item Objective Congruence) จำนวน 6 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ ผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิจัยวัดผลและนำแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามในแต่ละข้อเพื่อเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

กลุ่มที่ 2 คือผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 40 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient - Alpha) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach, 1974 : 161) นำผลการวิเคราะห์มาประกอบการพิจารณาจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปสอบถามความคิดเห็นผู้อำนวยการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 40 คน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.981

กลุ่มที่ 3 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้อำนวยการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 415 คน

ระยะที่ 3 พัฒนา และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบหลักการบริหารตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC)

กลุ่มตัวอย่าง คือผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษา ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลรวม 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaires)

ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผลการวิจัย (Interview)

ซึ่งเครื่องมือแต่ละประเภทใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารกระบวนการบริหาร และแนวปฏิบัติในสถาบันการอาชีวศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเห็นชอบ และปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Interview)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำข้อสรุปที่ได้จากการสังเคราะห์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีในขั้นตอนที่ 1 และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒินำมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดเป็นตัวแปรขององค์ประกอบแล้วสร้างแบบสอบถามวัดระดับความคิดเห็น เป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ โดยการนำตัวแปรจากการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

วิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์มาสร้างเป็นกระทงคำถาม ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย เพื่อวัดระดับความคิดเห็นด้านองค์ประกอบ โครงสร้าง และกระบวนการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC)

ขั้นตอนที่ 3 นำตัวแปรองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) นำมาเป็นแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการวิจัยและทำการพิจารณาตรวจสอบแก้ไข แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (IOC : Index of Item Objective Congruence) (จิตราภา กุณฑบุตร, 2550 : 186) ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 40 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Conficient-Alpha) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.981 นำผลการวิเคราะห์มาประกอบการพิจารณาจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำเครื่องมือไปสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 415 แห่ง

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก นำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ที่ได้จากการศึกษาวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษา โดยนำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบโดยใช้แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ถูกต้อง และความเป็นไปได้ รวมทั้งประโยชน์ในการนำไปใช้และมีแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อวิพากษ์วิจารณ์อื่น ๆ นำมาสรุปและปรับปรุงต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและจำแนกตามองค์ประกอบของการบริหาร โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC)
2. การวิเคราะห์ตัวแปรใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้องโดยหาค่า IOC สำหรับข้อคำถามในร่างแบบสอบถามกับองค์ประกอบตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC)
3. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best)
4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS และวิเคราะห์องค์ประกอบตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser) ด้วยวิธีสกัดองค์ประกอบ PCA (Principal Component Analysis) และหมุนแกนปัจจัยหลักด้วยวิธีแวนิแม็กซ์ (Varimax Rotation) มีเกณฑ์เลือกตัวแปรที่เข้าอยู่ในองค์ประกอบตัวใดตัวหนึ่ง โดยพิจารณา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

จากค่าแปรปรวนของตัวแปรที่มากกว่า 1 และถือเอาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของแต่ละตัวแปรขององค์ประกอบนั้นที่มีค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป บรรยายด้วยตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป

5. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) โดยการวิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสังเคราะห์ข้อสรุปความคิดเห็นในด้านข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและข้อวิจารณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC)

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) มิติด้านผู้เรียน 2) มิติด้านกระบวนการภายใน 3) มิติด้านการเงิน และ 4) มิติด้านการเรียนรู้และการเติบโต ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร 103 ตัวแปร ที่พบว่ามีนัยสำคัญจากการศึกษา และในแต่ละองค์ประกอบได้จัดเรียงลำดับตัวแปรตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) สรุปได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบมิติด้านผู้เรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) มากเป็นอันดับที่หนึ่ง สามารถอธิบายร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมดได้ 31.624 มี 28 ตัวแปร โดยใช้กระบวนการจัดการบริหารตามแนวคิด ทฤษฎีเชิงระบบ คือ **ปัจจัยนำเข้า** ประกอบด้วย 1) นโยบายการศึกษาของรัฐที่ให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค 2) หลักสูตรของสถานศึกษาที่ทำการเปิดสอนมีหลากหลาย 3) นโยบายการรับและการคัดกรองผู้เรียนของสถานศึกษา **กระบวนการ** ประกอบด้วย 4) เสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 5) ส่งเสริมการเรียนรู้งานอาชีพและการทำงานระหว่างเรียน 6) พัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะอันพึงประสงค์และมีสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของชุมชน สังคม และสถานประกอบการ 7) บริหารสถานศึกษาโดยมีผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม 8) พัฒนาผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์และทักษะวิชาชีพ 9) ส่งเสริมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณีและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 10) พัฒนาผู้เรียนด้านสื่อสาร ภาษา และเทคโนโลยี 11) พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 12) ขยายการศึกษาระบบทวิภาคีโดยมีการฝึกปฏิบัติงานให้มากขึ้น 13) พัฒนาระบบการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับผู้เรียน 14) จัดการเรียนการสอนมุ่งสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ 15) พัฒนาผู้เรียนด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามในวิชาชีพรวมทั้งด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 16) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้หลากหลายและเพียงพอ 17) จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 18) ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน และสังคม 20) จัดการศึกษาโดยเน้นการปฏิบัติในสัดส่วนที่มากกว่าทฤษฎี 21) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะวิชาชีพตามหลักสูตรที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมี**ผลผลิต** ประกอบด้วย 22) ผู้เรียนมีความรู้มีทักษะและคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ 23) ผู้เรียนสำเร็จการศึกษามีจำนวนมากขึ้นเมื่อเทียบกับแรกเข้า 24) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดในอัตราที่สูงขึ้น 25) จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาได้งานทำในสถานประกอบการและศึกษาต่อเพิ่มมากขึ้น **ผลลัพธ์** ประกอบด้วย 26) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

พึงประสงค์ทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ 27) ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานประกอบการมีความพึงพอใจในสถานศึกษา และ 28) ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และสถานประกอบการ

1.2 องค์ประกอบมิติด้านกระบวนการภายใน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา ตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) มากเป็นอันดับสอง สามารถอธิบายคำร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมดได้ 4.701 มี 27 ตัวแปร โดยใช้กระบวนการวัดการบริหารตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ คือ **ปัจจัยนำเข้า** ประกอบด้วย 1) นโยบายการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะร่วมกับสถานประกอบการตอบสนองความต้องการในทุกประเภทสาขาวิชาชีพ 2) นโยบายการจัดการอาชีวศึกษาในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี 3) การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตาม พรบ. การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 ให้จัดการศึกษาได้ทั้งในระบบ นอกโรงเรียน และทวิภาคี 4) นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการปรับปรุงคุณภาพ ค่านิยม และมาตรฐานการอาชีวศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) 5) กฎระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของทางราชการที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ 6) ระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา 7) การกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา **กระบวนการ** ประกอบด้วย 8) จัดทำหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยึดหยุ่นเป็นการบูรณาการการเรียนรู้และดำรงชีวิต 9) จัดทำความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของแต่ละอาชีพ 10) จัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้ความรู้และทักษะในวิชาชีพเพื่อศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ 11) ดำเนินการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ และชุดฝึกที่ทันสมัยในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ 12) ดำเนินการทดสอบความรู้มาตรฐานวิชาชีพเพื่อรองรับคุณภาพผู้เรียน 13) ปรับปรุงระบบกระบวนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ การบริหารงาน รวมทั้งนโยบายที่เหมาะสม 14) จัดวางโครงสร้างในองค์กรแบบกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง 15) ดำเนินการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการระดับท้องถิ่น สังคม และสถานประกอบการ 16) พัฒนาเครือข่ายในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิชาชีพในชุมชนร่วมกับสถานประกอบการ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บ้าน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ 17) พัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงโดยการวัดประเมินตามสมรรถนะรายวิชาและสมรรถนะผู้เรียนที่กำหนดในหลักสูตรฐานสมรรถนะ 18) วางแผนกำหนดนโยบายดำเนินการร่วมกันกับเครือข่ายเพื่อผลประโยชน์ในการใช้ทรัพยากร การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการพัฒนาซึ่งกันและกัน 19) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด **ผลลัพธ์** ประกอบด้วย 20) การจัดการศึกษาเป็นไปตามระบบการประกันคุณภาพที่เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพสถานศึกษา 21) การจัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ 22) ผู้สำเร็จการศึกษาระดับฝีมือ ระดับเทคนิค ระดับเทคโนโลยี เป็นที่พึงพอใจของสถานประกอบการ และมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการกำลังคน และ **ผลลัพธ์** ประกอบด้วย 23) สถานศึกษาได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษา 24) ระบบเครือข่ายของสถานศึกษาเข้มแข็ง 25) ชื่อเสียงสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และสถานประกอบการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

26) กิจกรรมและโครงการที่ประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่างที่ดีได้ (Best Practice) 27) สถานศึกษาได้รับรางวัลจากการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

1.3 องค์ประกอบมิติด้านการเงิน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) มากเป็นอันดับสาม สามารถอธิบายร้อยละของความผันแปรของตัวแปรทั้งหมดได้ 3.629 มี 21 ตัวแปร โดยใช้กระบวนการบริหารตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ คือ **ปัจจัยนำเข้า** ประกอบด้วย 1) มีผู้เรียนเข้าศึกษาในสถานศึกษาทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. ตามจำนวนที่ต้องการ 2) มีการระดมทรัพยากรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ 3) มีนโยบายด้านงบประมาณและการสนับสนุนจากภาครัฐ 4) มีความพร้อมในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ 5) มีระบบเครือข่ายศิษย์เก่า ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากรในการจัดการศึกษา **กระบวนการ** ประกอบด้วย 6) จัดทำและเสนอของบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 7) จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดสรรงบประมาณที่ได้รับอย่างเพียงพอ 8) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณและสนับสนุนทรัพยากร 9) ประชุมขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการบริหารวิทยาลัย คณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมกับแผนงาน โครงการ กิจกรรมในสถานศึกษา 10) ทำความร่วมมือกับชุมชน สถานประกอบการในการจัดหางบประมาณและทรัพยากร 11) ดำเนินการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือเงินรายได้ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี 12) ใช้งบประมาณและทรัพยากรร่วมกันของครูในการจัดการเรียนการสอน 13) วางระบบการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน 14) ประยุกต์และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการเงินและด้านการบริหารจัดการ 15) จัดหาอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกปลอดภัยของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพทันสมัย และมีอายุการใช้งานอย่างยาวนาน **ผลผลิต** ประกอบด้วย 16) งบประมาณที่สถานศึกษาได้รับเหมาะสมเมื่อเทียบกับแผนปฏิบัติการประจำปี 17) งบประมาณที่สถานศึกษาได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ 18) การใช้จ่ายงบประมาณเทียบกับแผนปฏิบัติการตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 19) ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนผลิตต่อหัวของสถานศึกษาเหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ 20) สถานศึกษาใช้งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอและคุ้มค่าต่อการจัดการศึกษา **ผลลัพธ์** ประกอบด้วย 21) ระบบภาคี เครือข่าย ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง สถานประกอบการ ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถระดมงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 องค์ประกอบมิติด้านเรียนรู้และการเติบโต เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) มากเป็นอันดับที่สี่ สามารถอธิบายร้อยละของความผันแปรของตัวแปรทั้งหมดได้ 2.859 มี 27 ตัวแปร โดยใช้กระบวนการบริหารตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ คือ **ปัจจัยนำเข้า** ประกอบด้วย 1) มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีของสังคม 2) นโยบายของรัฐในการสนับสนุนเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อการจัดการเรียนรู้ 3) นโยบายการสร้างและพัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย เพื่อบูรณาการและถ่ายทอดองค์ความรู้ 4) การเตรียมความพร้อมของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษาใหม่เพื่อก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

5) มีคณะกรรมการสถานศึกษาและกรรมการบริหารวิทยาลัยที่มีความรู้ความสามารถให้คำปรึกษาและบริหารงาน
6) มีครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นจำนวนที่สามารถเลือกสรรให้ตรงความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน
7) มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและส่งเสริมต่อการเรียนรู้ กระบวนการ ประกอบด้วย 8) ผลิตและพัฒนา นักวิจัย
สร้างเครือข่ายนักวิจัยทั้งในและนอกสถานศึกษา 9) พัฒนาคณาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับหลักสูตร
ที่เปิดสอนในสถานศึกษา 10) พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อให้การศึกษาทัดเทียมกับ
นานาชาติ 11) พัฒนาระบบการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการทำงานตามพันธกิจของสถานศึกษา Organization Know
lead Management (OKM) 12) สร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้านวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
และนำประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพและประเทศชาติ 13) สนับสนุนอุปกรณ์สื่อสารการเรียนการสอนด้าน
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ให้เหมาะสมและทันสมัยกับการะงานการจัดการเรียนการสอนและ
การบริหารจัดการ 14) บริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมีธรรมาภิบาล โดยยึดหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง 15) พัฒนาระบบบริหารและการจัดการของสถานศึกษาเป็นการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของ
งาน 16) พัฒนาคณาจารย์ตามความรู้และเทคโนโลยีวิชาชีพเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น 17) จัดระบบการดูแล
บุคลากรของสถานศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจรรยาบรรณมาตรฐานวิชาชีพ 18) จัดระบบสารสนเทศการ
สื่อสารและการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ **ผลผลิต** ประกอบด้วย 19) ครูสามารถ
ผลิตสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้อย่างน้อยคนละ 2 เรื่องต่อปี 20) ครูและบุคลากรทางการ
ศึกษาภายในสถานศึกษามีตำแหน่งทางวิชาการ (วิทยฐานะ) เพิ่มขึ้น 21) สถานศึกษาใช้อุปกรณ์ สื่อ ด้านสารสนเทศ
และการสื่อสาร (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว 22) จำนวนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสาร (ICT) ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและเพียงพอ 23) สถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสาร (ICT) ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ **ผลลัพธ์** ประกอบด้วย 24) ครูและบุคลากรของสถานศึกษา
เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 25) สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 26) ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา
ครู และบุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องสามารถบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 27) สถานศึกษา
มีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย

อภิปรายผล

ผลการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ในการนำรูปแบบการบริหารตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเนื่องจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในปัจจุบัน บริหารจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 เป็นการดำเนินการด้านการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

มุ่งเน้นผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่เพียงพอและสอดคล้องต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนและสถานประกอบการ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มุ่งจัดการศึกษาวิชาชีพ ตามหลักสูตรสมรรถนะและการบริหารจัดการสมัยใหม่โดยใช้สถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในด้านการผลิตการบริหารวิชาการและวิชาชีพ เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาร่วมมือในด้านการผลิตกำลังคนในระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีการถ่ายทอดองค์ความรู้และการทำวิจัยร่วมกันพัฒนานวัตกรรมในการสร้างองค์ความรู้และสร้างสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ร่วมกับภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2547 : 75-77) และพัฒนาสถานประกอบการเป็นที่เรียนรู้ที่ดี เพราะสถานประกอบการเป็นที่ปฏิบัติจริง เป็นที่ที่นักเรียนจะได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง มีงานทำมีรายได้ไปในตัว (ประเวศ วะสี, 2548 : 18)

การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีฝีมือเข้าสู่ตลาดแรงงานและอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม อันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และประเทศชาติโดยรวม จึงต้องมีรูปแบบการบริหารที่เหมาะสมสอดคล้องกับภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งนโยบายของภาครัฐและความต้องการของสังคม จึงต้องนำรูปแบบการบริหารที่ครอบคลุมการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งด้านการบริหารวิชาการ การเงิน บุคลากร และอื่น ๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนอันจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในทุก ๆ ด้านทั่วทั้งสถานศึกษา การบริหารตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ที่มีการบริหารจัดการในมุมมองมิติต่าง ๆ 4 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเงิน และด้านการเรียนรู้และการเติบโต และนำหลักการบริหารเชิงระบบมาบูรณาการในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ มาบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและพัฒนารูปแบบจากหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาอยู่แล้วเพียงแต่ยังไม่มีรูปแบบการบริหารที่ชัดเจนแน่นอน

งานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Sergio Vanni and et.al. (1992) ที่อธิบายว่า ทฤษฎีการบริหารการศึกษานั้นส่วนใหญ่ได้นำเอาแนวคิดทฤษฎีทางด้านอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ค่อนข้างมากโดยเฉพาะจากทฤษฎีการบริหารธุรกิจ ดังนั้นการนำแนวคิดและหลักการบริหาร Balanced Scorecard (BSC) ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีการนำมาใช้ในองค์กรธุรกิจอย่างแพร่หลายมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารที่ครอบคลุมการบริหารจัดการในทุก ๆ ด้าน โดยทั่วทั้งองค์กรด้านการบริหารงานวิชาการ การเงิน บุคลากร และอื่น ๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนอันจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการนำ Balanced Scorecard (BSC) มาใช้เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการปรับปรุงสมรรถภาพการทำงานของสถานศึกษาเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลในด้านผู้เรียน ระบบการบริหารภายในสถานศึกษา ด้านการเงินและการบริหารทรัพยากรบุคคล ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายจะต้องปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่วางไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของไพรินทร์ สมภพสกุล (2548) ที่พบว่า การนำ Balanced Scorecard (BSC) มาประยุกต์ใช้และได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เป็นแนวคิดที่ช่วยในการแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

โดยมีการพิจารณากลยุทธ์ที่วางไว้ และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของเสริมศักดิ์ นิลวิสัย (2549) ที่พบว่า การนำระบบการประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติงานองค์การที่เรียกว่า Balanced Scorecard (BSC) มาประยุกต์ใช้ และได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งขนาดใหญ่และขนาดนั้นน่าจะเป็นระบบการบริหารที่ช่วยในการแปลงวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติโดยมีการพิจารณากลยุทธ์ที่วางไว้ การบริหารโดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) นี่เป็นการบริหารที่มองทุกด้านหรือทุกส่วนของสถานศึกษา ที่เป็นองค์การถือว่าเป็นระบบหนึ่งของสังคมใหญ่ที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาเห็นภาพเพื่อกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการ วางแผนการจัดการด้านโครงสร้างสถานศึกษา รวมทั้งการสั่งการและการควบคุมการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาที่วางไว้สำเร็จผล โดยมีแนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงระบบที่สามารถนำมาบูรณาการประยุกต์ใช้ได้ โดยประกอบด้วยด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ที่เป็นหลักการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาสู่คุณภาพได้

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หากสามารถนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ที่นำแนวคิดในมุมมองมิติด้านเรียน มิติด้านกระบวนการภายใน มิติด้านเงิน และมิติด้านการเรียนรู้และเติบโตที่เป็นการบริหารจัดการให้สถานศึกษามีความชัดเจนในเรื่องวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียนในเชิงระบบที่เป็นโครงสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงในแต่ละมิติประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ โดยการสร้างคุณภาพ โอกาสและความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง จะส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค ระดับเทคโนโลยีมีคุณภาพ และมีสมรรถนะเป็นที่พอใจของสถานประกอบการและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการกำลังคน เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดสังคมแห่งปัญญา (Wisdom Society)

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ได้ข้อค้นพบสิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นองค์ความรู้ด้านกระบวนการบริหาร ตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) และบูรณาการการบริหารเชิงระบบในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายในการบริหารในมุมมองมิติด้านต่างๆ ทั้ง 4 มิติ ประกอบด้วย มิติด้านผู้เรียน มิติด้านกระบวนการภายใน มิติด้านการเงิน และ มิติด้านการเรียนรู้และการเติบโต ที่บูรณาการการบริหารเชิงระบบ มีปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และ ผลลัพธ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับปรัชญา พันธกิจของสถานศึกษา และเป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่กำหนด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3

The 3rd STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ได้มีการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และผู้ที่มีความสนใจ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ไปทดลองใช้เพื่อสรุปผลที่เกิดขึ้นในแต่ละองค์ประกอบให้มีความถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลของการบริหารสถานศึกษา ที่ใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ที่ได้พัฒนาขึ้นในครั้งนี้
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เช่น ประเภท ขนาด เขตที่ตั้ง ของสถานศึกษา สภาพชุมชนในเขตการบริหารสถานศึกษา เป็นต้น
4. ควรมีการศึกษาวิจัยการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard (BSC) ในแต่ละองค์ประกอบทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ
5. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้ Balanced Scorecard (BSC) โดยบูรณาการการบริหารในรูปแบบอื่นๆ เช่น กระบวนการบริหาร PDCA เข้าไปใช้ในการพัฒนาองค์ประกอบแต่ละด้าน เพื่อมุ่งสู่คุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547) วิสัยทัศน์การอาชีวศึกษาใน 5 ปีข้างหน้า. วิทยาการจัดการปริทัศน์.

ปีที่ 7 : 71-77

จิตรภา กุณทลบุตร (2550) การวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด

ประเวศ วะสี. (2548). การศึกษาเพื่อชีวิตข้อเสนอและยุทธศาสตร์ใหม่ทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร สำนัก New school.

ไพรินทร์ สมภพสกุล. (2548). บริหารสถานศึกษาโดยใช้วิธี Balanced Scorecard งานปัจจุบัน. วารสาร. มกค.

ปีที่ 22 ฉบับที่ 2, (พฤษภาคม – สิงหาคม) : 3-8.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2551). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนัก

นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2553). นโยบายและแนวทางการปฏิบัติในการรับนักศึกษาของสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ

_____. (2554). ประวัติสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. [ออนไลน์]

สืบค้นเมื่อ : 12 พฤษภาคม 2554.เข้าถึงได้จาก : <http://www.mug.go.th/org/orghish.php>.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2554). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 12 พฤษภาคม 2554. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.mug.go.th/org/orghish.php>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561).
กรุงเทพฯ: บริษัทพรินทติ้งกราฟฟิค จำกัด.

เสริมศักดิ์ นิลวิสัย. (2549). การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐด้วยการประเมินผลเชิง
คุณภาพ. รายงานการวิจัยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยาลัยเขตปัตตานี.

อรุณ จันทวานิช. (2547). แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่สถานศึกษาคุณภาพ. กรุงเทพฯ:
บริษัทพรินทติ้งกราฟฟิค จำกัด.

Conbach, Lee J. (1974). Essential of Psychological Testing 3rd ed. New York : Harper & Row Publishes.

Sergio Vanni T.J. et. At. (1992). Education Governance and Administration. Boston : Allyh and Bacon.

